

NAŠA VOLJA

GLASILO JUGOSLOVANSKE MLADINE

6 let je minilo ...

Toda življenje gre svojo pot in življenje zdravega naroda ne pozna in ne sme poznati mirovanja. Ko se v mislih podajamo na grob svojega umrlega vladarja, nam morajo zveneti v ušesih njegove zadnje besede, ki jih je izre-

še tako trpka naj bo naša bolest, vendar ne bomo klonili. Spomin Nanj naj nam bo le vzpodbuda za vztrajnejše delo in napredek. Kajti svobode vreden je le tisti narod, ki jo zna rabiti, ki jo razume, ki more prenesti z

kel predno je omahnil v naročje smrti: »Čuvajte Jugoslavijo!« Iz stoletja v stoletje se je vršila borba za osvoboditev in ujedinjenje naroda, po zaslugi njega. Velikega kralja pa smo doživeli dan svobode v lastni državi. Odšel je od nas, toda zapustil nam je to državo, ki še ni popolna, pa mora postati taka, kot si jo je zamislil On; in zapustil nam je svojega sina mladega kralja Petra II. Mlad je bil in neizkušen, ko mu je umrl oče, toda trpljenje, katero so mu povzročili oni težki, usodni dnevi, so pospešili njegovo dozorevanje. To trpljenje nam je dalo vrednega naslednika svojega očeta.

mirnim in dostojnim pogledom v bodočnost še tako težke udarce usode ter mu ti udarci le še zjeklene njegovo voljo do napredka in zmage. Mi, mladi, bodimo nosilci misli Velikega kralja, mi, borci, povejmo narodu, naj ne klone, naj se ne plaši tudi življenjskih žrtev, marveč naj gre z nami brezkompromisno na svojo veliko pot. Tako bomo na najlepši način počastili Njegov spomin. Kajti le v večnem gibanju bomo zaključili Golgoto našega naroda in začeli polagati zadnje kamne na stavbo velike jugoslovanske Jugoslavije.

Mladost ...

ne zmisli, da dih prve sap'ce bode odnesel to, kar misli so stvarile, pozabi koj nesreč prestanih škode in ran, ki so se komaj zacelile.

France Prešeren

Kralj Zedinitelj in mladina

Tako hitro je prešlo šest let od tragičnega dne, ko je preminil kralj Zedinitelj! Vsemu našemu narodu je bila njegova nenadna smrt dogodek največje važnosti: trenutek, ki pusti vidni sled duši; mučna epizoda in jasen preobrat naše novejši politične in nacionalne zgodovine, katera se odlikuje s posebno dramatičnostjo in tragiko. In ravno radi tega posebnega psihološkega razpoloženja tiste resnične žalosti, ki jo je občutil ves naš narod ob priliki te prerane smrti, je spomin na ta žalostni dogodek še tako svež, jasen.

Vsi v teh težkih dneh kličemo v spomin sliko vladarja in človeka, katerega življenje se je tako rano, nepričakovano, a tudi nadvse tragično končalo. Še bolj intimno in globoko občuti danes to obletnico ona generacija, kateri je kralj sam pripadal: oni mnogoštevilni vojščaki, ki so skupno z njim preživeli najtežje trenutke po bojiščih Južne Srbije, po ovekovčenih bojiščih iz svetovne vojne; tisti veliki tvorci, katerim danes kakor nikdar prej poklanjamo polno priznanje in spoštovanje.

In še bolj spontano pa tudi neposrednejše se tistih dni z žalostjo spominja mladina širrom naše lepe in prostrane domovine. Kakor prej in sedaj vodi intelektualno, pa tudi kmečko mladino skupna misel: da je z odhodom kralja Aleksandra odšel s sveta tisti vladar, ki je očetovsko čuval in mislil na mlade generacije, katere so nosilke bodočega družabnega in državnega življenja. Ne oziraje se na spol, vero, starost in izobrazbo so misli enake, občutki isti. Tudi to ima svoj psihološki značaj. Kajti mladina je dala njemu vse: svojo dušo, svoje misli in občutke, kot tovarišu svojih očetov; kot človeku, čigar življenje je bilo izpolnjeno s skrajnimi napori od otroških let do poslednjega diha; kot očetu treh otrok, katere je vzgajal v pravi ljubezni do naroda, domovine in naposled, kot človeku redke človekoljubnosti in dobrote.

Kdor samo malo pozna življenje in trpljenje, skozi katero je hodil kralj Aleksander, se mora še z večjo žalostjo in obžalovanjem spomniti vladarja, ki je, kakor malokateri, imel toliko duševnega nepokoja, predvsem v napornem delu za dobro ljubljene naroda. Te različne težkoče, stvarne zasluge, ki jih je imel za svoj narod, kakor tudi one lepe posebnosti napram ljudstvu v splošnem, nam približujejo kralja Aleksandra našemu srcu, da ga ljubimo in za njim resnično žalujemo.

Kralj Aleksander je zgodaj zgubil svojo mater. Ni bil deležen te sreče, da bi občutil než- (Nadaljevanje na 2. strani)

Pozdrav z gor

Dr. Ivan Lah

Dvakrat sem pel Ti pesem prigodno na gorah slovenskih: prvič, ko prišel si princ iz dežele Svobode v zemljo prečudno, zasluženo davno, da jo pozdraviš, ko v svoji lepoti vkovana v okove čez dolga stoletja pozdravljala v Tebi je sina Očeta, Velikega Kralja, ki z zmago ovenčan prihajal z dalje si s spremstvom kraljevskim naš kraljevič-osvoboditelj. In glej, domovina vsa v slavi in cvetju, ob potu mladina v cvetočem poletju, sprejela Te je kot Kralja in Sina te Zemlje, ki komaj čutila pozdrav je Svobode, ker še sta jo pekli dve rani pekoči, na severu, jugu, ob Dravi in Soči, kjer tujci so z mečem nje gore delili in klesali v skale ji pismo Usode; zato se privlaka vsa k Tebi je v nadi, da v Tvojem objemu bo vsa osvojena, da vsa razcveti Ti v bodoči pomladi, nerazdeljena, osvobodjena, vsa lepa kot bajna princesa v livadi, ki zmaja jo rešil je v sili mogočni princ-kraljevič mladi —, kot v bajki iztočni —... Med šumne pozdrave in znamenja slave, ki jih prinašal hvaležni je rod, ko svetil v daljavi planin se je krog in sinje nebo kot en sam slavolok, in ko da z nebes nasmejale se je Bog na ta veliki god, med slavnostni zbor glasil se z daljave pozdrav je moj z gor...

In drugič, ko v dvoru šumela je svatba vesela, in vsi so prišli z darovi, pokloni, da Te pozdravijo gostje povabljeni, svatje pozvani, da se radujejo v svetli dvorani, ko je vez sreče in zveza ljubezni združila dvoje src zvesto udanih, da vzraste nov zarod, ki v misli enotni bo družil krog sebe rodove bodoče, da srečen na zemlji bo živel naš rod. In šli smo na pot, vsi šli smo na svatbo in v svate vabili smo vse in povsod. In Oče Dobrotni poslušal molitve je vroče, vez iz nebes blagoslovil Gospod. Med svatovski zbor mi vsi iz daljave poslali v pozdrave smo pesem Ti z gor...

In tretjič sem hotel zapeti Ti pesem poslednjo, ko krono kraljevsko na Kosovem polju pokloni Ti narod, da znova zasiže v sijaju nekdanjem, da z njo se ovenča vsa zemlja in rod... Že gledal sem v sanjah to veliko slavje in videl sem čet zmagoslavni pohod. In čul sem njih pesem; donela je k nebu kot v čas starodavni,

ko so obdani od vojvod, despotov in knezov, oprod, v zadužbinah starih kralji izbrani sprejemali krono in žezlo kraljevsko, da branijo naroda last in pravico, da dvigajo čast, se bore za resnico in čuvajo zemljo sovražnih nezgod. Že čul sem to pesem, in bila je kakor stoletij odpev, in o nji je donel stare slave odmev, kot da odpirajo z njo se grobovi in vstajajo od mrtvih kraljevske postave, ki iz sna so zbudili jih novi glasovi in vrste neštete vrste se z daljave in zbirajo se nepregledni rodovi in z njimi vsa slava porazov in zmag; vsa širna planjava — pri junaku junak. In v daljni višavi kot dar razodetij krona kraljevska kot čar stoletij kot žar, ki zasveti, da sence sovražne zgube se v temine, da sonce obsine ves daljni obzor. In glej, od povsod, od vseh mej domovine, od morja do gor so dvigale trume junakov se davnih in vitezov slavni na slavnostni zbor. Odprla so vrata se gorske votline in glej, sam kralj naš Matjaž obdan od slavnostnih straž je prihajal na dan in vodi za sabo vse čete neštete, da vije se vojska čez širno plan, čez gorske grebene, da bije orožje ob skalnate stene, ko vodi jo pot na Kosovo ravno, kjer s krono pravadno krona kralja jugoslovenski naš rod. Že videl sem v dalji kraljevski spredvod in pesmi, ki pel jih duhovni je zbor ob šumu gozdov in vršenju vrhov, ob viharju morja in gromenju valov, ob pesmih gora in odmevih bregov, in sredi te slave za veliki god pošiljal pozdrave sem s pesmijo z gor... Čul sem to pesem, ne čujem je več, ne bom je pel — več; le na grob samo pojem za slovo Ti to žalostno pesem z gor!...

(nadaljevanje s 1. strani)

nost materinske ljubezni v zadostni meri. Njegova otroška, pozneje mladeniška leta so izpolnjena z resnim delom in pripravo za bodoči težki vladarski poklic. Tako je v naporih in v razmišljanju prešla prva mladost kralja Aleksandra. In akoravno površno upeljan, še vedno poln mladega idealizma je on smelo prevzel težke dolžnosti komandanta, vstopil je v Balkanske vojne in preživel prve, toda neizbrisne trenutke vojne. Skupno z našimi očeti je vstopil še poln vtisov iz ravnokar minule vojne v hujšo ali slavnejšo — Svetovno vojno. V duši so mu ostali globoki vtisi preživelih trenutkov, a naporji so bili kronani z veličastnim rezultatom: z osvobojenjem in zedinjenjem jugoslovenskega naroda. In ko pomislimo na vse to trpljenje, ki ga je preživel kralj Aleksander kot tovariš, ramo ob rami z našimi očeti, ko nam očetje sami obnovijo te težke in svetle trenutke, potem je jasno, odkod tudi mi tako intimno občutimo spomin za kraljem Zediniteljem in naša žalost je povsem razumljiva.

O kralju Aleksandru kot vladarju in človeku je zgodovina dala objektivno sodbo. Ven-

dar pa je še vedno njegova smrt preblizu, da bi se moglo reči o njemu nekaj definitivnega in popolnega. Poleg mnogih drugih tako plemenitih lastnosti je brezdvomno znana tudi: ljubezen in naklonjenost kralja Aleksandra do mladine. Te svoje lepe želje za boljšo bodočnost mladine je Blagopokojni kralj mnogokrat in na razne načine izpolnil. Ako vse besede, katere je izgovoril o mladini in za mladino, niso bile s tolikim odzivom sprejete med družbo, ima za to dovolj razlogov. Sprejel je vladno izrecno najtežjem času, ko so bila na dnevnem redu razna vprašanja našega notranjega in zunanega političnega življenja. Od tod je jasno, da se pokojni kralj Aleksander ni mogel popolnoma in samo predati prosvetnemu, ekonomskemu in nacionalnemu delu za svoj narod, kakor je to sam želel; ni imel toliko časa, da bi, zlasti z nami, mladino, mogel biti v čim bližjem stiku.

Ali tudi brez tega je bila ljubezen kralja Aleksandra do mladine, mestne kakor podeželske, zelo velika. To je povsem razumljivo. Kralj Aleksander, ki je poznal tudi sam zgodovino drugih narodov, kateri so hiteli skozi razne faze zedinjenja, je vsem jasno povedal, da more edinstvo naše države, to osnovo jugoslovenske ideologije in prekaljeni nacionalizem ustvariti in negovati mladi naraščaj, ki se mora brez starih vzgojiti v novem duhu. Videl je pred seboj bodočnost in veličino naše domovine ter je spoznal, da leži ta naloga ravno na tako vzgojeni mladini. Povsem razumljivo je, da je z očetovsko ljubeznijo gledal, da se bo ta mladina pravilno razvila in vzrasla. To je bil njegov resničen ideal.

Pri pomoči humanim akcijam je bil kralj Zedinitelj vedno prvi. Kolikokrat je materialno in moralno pomagal prosveti, ni treba posebno poudarjati. Brez obotavljanja je povsod dajal darila in nasvete. Pri izbiranju ne moremo reči, katero delo je lepše od drugega. »Studentski dom« v Beogradu je eno izmed najlepših njegovih del. To je najboljši dokaz, koliko je pokojni kralj Aleksander želel, da se mladina najvišje izobrazbe razvija pod znojnimi materialnimi prilikami. Mladina se je na tem mestu tudi osebno zahvalila pokojnemu kralju.

Z nič manjšim zanimanjem se je kralj Aleksander brigal za podeželsko mladino. Od nekdanj je vedel, da ta mladina tvori stržen našega narodnega pomladka; da je ona ekonomski, družbeni in nacionalni faktor prvega reda in, kakor v miru dober državljani tako v vojni najboljši borec. Iz njene sredine od zmeraj prihajajo najboljši politiki, največji znanstveniki in najhrabrejši vojskovodje.

Da vedno ne poudarjamo njegove želje, tolikokrat izpolnjene, da se naša mladina potom sokolstva in raznih sportnih panog fizično, moralno in nacionalno dvigne. Pomoč sokolstvu spada med njegova velika idealna podjetja.

Ni oblasti in načinov, s katerimi ne bi kralj Aleksander pomagal mladini. In ko danes s tožno pobožnostjo obnavljamo spomine na Blagopokojnega kralja Aleksandra, tudi nehoti, iskreno in spontano, kakor more to samo mladina, občutimo bol, ker ni več kralja Aleksandra med živimi, ker smo ga prerano izgubili in ker se mu nismo za življenja neposredno zahvalili za vse, kar je napravil za nas. Umrli je telesno; ostale pa so njegove lepe ideje: da ohranimo velike pridobitke dosežene z neverjetno mnogimi žrtvami; zapustil nam je sijajno pradedno tradicijo, ki nani je očevala ime, jezik, vero in ponos. To je lepa in intimna duhovna vez med nami in kraljem Zediniteljem, to je lep privid, ki nam kralja kaže živega, da je z nami in pri nas.

Nacionalizem in nacionalisti

Pojem nacionalizma je dobil v sodobnem političnem življenju toliko različnih tolmačenj, da se pojavlja nevarnost, da se pravilno tolmačenje tega pojma izgubi in da bo zamenjano z enim izmed mnogih popačenih pojmovanj. Po strašni povojni agoniji mas se je nacionalizem vse bolj in bolj smatral za izključno pravico in atribut one skupine ljudi, ki drži oblast v svojih rokah, povedano z drugimi besedami, vse tisto, kar se ne strinja z interesi vladodržcev je protinarodno, nasprotno ideji nacionalizma. Tako smatrajo vladodržci v velikih kapitalističnih državah vse ono, kar teži po družabni reformi na škodo kapitala kot delo, naperjeno proti narodu, proti državi, t. j. ena vedno številčno neznatna grupa ljudi identificira svoje osebne interese z interesi celokupnega naroda, države. V Italiji je nacionalizem isto kot fašizem. Ravnotako je v Nemčiji v eni ali drugi obliki in v vseh državah z izjemo Švice, kjer je patriotizem zavzel mesto nacionalizma.

Na drugi strani pa si vse ono, kar je nezadovoljno z obstoječim redom v neki državi, prisvaja pravice nacionalizma, proglašajo sebe za edinega zaščitnika narodnega blagostanja. Na nesrečo pa se tudi v tem slučaju dobro in napredek edinece izenačuje z interesi, občutki in cilji posameznih grup. Tako nasprotniki fašizma, hitlerizma, boljševisma ali kake druge oblike državne organizacije nikdar ne morejo razumeti, da tudi njihovi nasprotniki lahko napravijo karkoli koristnega za narod, kateremu stoje tedaj na čelu, kar je tudi najboljši dokaz, da tudi oni, kateri niso trenutno na oblasti, istovetijo sebe s celokupnim narodom.

Medtem pa vedno pozabljamo na zelo važne momente, ki so:

a) *Odnos med vladodržcem in maso se nikdar ne menja; menjave, ki se dogajajo, so seveda samo navidezne, kajti vsakdo, ki pride na državno krmilo stoji na stališču, da je on edini, kateri pozna narodove potrebe in to zato, ker ima pač oblast v rokah.*

b) *S tem, da se narodu vsiljujejo kot voditelji profesionalni politiki, postane vodilna politična ideja središče aktivnosti; narod se s tem ovira, da bi se mogel kot nedeljiva gospodarska — državna — rasna enota razživeti do popolnosti in da bi mogel prevzeti polno soudeležbo v določevanju oblik vladavine in pri prevzemanju oblasti v svoje roke.*

c) *Narod kot masa more imeti polno udeležbo v vladi samo tedaj, ako je organiziran na način, kateri odgovarja lokalnim ekonomsko-kulturnim potrebam in narodovem pojmu sistema domačega gospodarstva.*

Ko bi se polagala večja važnost na te okoliščine, tedaj ne bi noben organiziran politični pokret skušal monopolizirati idejo nacionalizma in ta pojem se ne bi mogel nikdar izravnati s pojmom osebne koristi, pa naj si bo ta korist v ta ali oni namen.

Vendar pa to ne pomeni, da pravi nacionalizem ne bi imel nobene vloge v politiki naroda. Pri narodih, katerim še ni uspelo, da bi priborili svoje nezavisne države, se nacionalizem kaže v svoji najostrejši, najbolj požrtvovalni ali tudi v najbolj primitivni obliki. V tem primeru je nacionalizem izključno revolucionaren. Po ustanovitvi nacionalne države pa nacionalizem izgubi svoj revolucionarni značaj napram zunanjemu sovražniku in pod pritiskom samega svojega ideala: dobro, procvit in uspeh naroda postane revolucionaren v odnosu z onimi, ki napadajo narodne pravice. Kratko povedano je pravi nacionalist oni, ki čuti v sebi potrebo boriti se proti vsem zunanjim in no-

tranjim sovražnikom naroda. Nacionalizem ni torej vezan na noben politični program. Nacionalist, pravi nacionalist je oni, ki resnično pozna potrebe širokih ljudskih plasti in ki je v vsakem danem trenutku pripravljen, da udari na tistega, ki bi na katerekoli način ogrožal te pravice. S tem nacionalistu ne moremo očitati pripadnosti k tej ali oni politični skupini s tem je nacionalist sam sebi onemogočil, da prevzame oblast v svoje roke, s tem je sebe diskvalificiral iz splošne tekme za oblastjo in bogastvom ter zastavil svoje življenje kot borec za narodne pravice — nosi torej vse odlike nacionalista revolucionarja. V zgodovini notranjega političnega in kulturnega razvoja naroda ostanejo taka imena trajno zapisana, pa četudi jim je narod za časa njihovega življenja odrekel vse pravice do življenja.

Takemu borcu se vsiljuje občutek pravice in spoštovanja do naporov vseh onih narodov, ki ne ogrožajo napredek in blagostanje njegovega naroda. Ker samo s pametno borbo za dobrobit svojega naroda pride do polnega razumevanja značaja varnosti in mednarodnega blagostanja. *

Odnos nacionalizma do kulturnega razvoja naroda je konservativen v smislu striktno ohranitve nacionalne podloge kulturne delavnosti in v obziru pri izbiranju vsega tistega, kar so narodi dosegli, a kar se more prilagoditi potrebam plemena.

Delo nacionalista pri kulturnem razvoju svojega naroda je ena najtežjih nalog, zlasti pri tistih državnih edinicah, ki niso bile v stanju, da bi se daljši čas samostojno razvijale. Njegova dolžnost je ne samo, da se v kulturnih, času primernih pridobitkih njegov narod izenači z ostalimi narodi, temveč, da ohrani svoj narod, da se poleg vse svoje politično-ekonomske nezavisnosti ne potopi v poplavi tuje — velikokrat degenerirane — kulture. V takih slučajih izgubi narod vso svojo rasno posebnost in ves svoj talent za ustvarjanje; tako samo ponavlja, — in to v pokvarjeni, razvedneli in večkrat v slabo razumljivi obliki — ono, kar so drugi že davno prej rekli. Tako potvarjanje narodnega, rasnega duha opazamo v naši sodobni umetnosti, kakor tudi v splošnem razvoju okusa in duhovnega življenja po naših mestih. Na srečo to še ni zašlo v večji obliki med naš nepokvarjeni kmetski stan. Težkoča tega kulturnega delovanja pa je v tem, da se ne da ustvarjati niti s puško niti z ječo, in v tem, da je zelo malo politikov — odnosno vladodržcev, — ki bi ne istovetili oblast in položaj s kulturo. Tako se pri nas *edini rasno kulturni element, nepokvarjeni kmet, poljedelec* smatra ne bolj za kulturnega kot najnavadnejši potepuh, ki nosi suktnjo. *Našemu nosilcu poštenja, narodne zavesti, našemu edine-mu hranitelju, nosilcu zdravih osnov naše gospodarske organizacije* odrekajo enakost z onimi, ki so hodili v šole samo zato, da se mu obe-sijo na vrat, z onimi, katerih obstoj ne zavisi ne od pluga niti od poplave ali suše, z onimi, ki so izgubili vsaki smisel za pravo kulturo od trenutka, ko so se odrekli rodni grudi (s čemer so postali grm brez korenin) in se prenehali brigati za svoj in narodov nadaljnji duhovni razvoj kakor hitro so sebi zagotovili trden položaj.

Kaj hočemo od bodočnosti?

Vsaka mladinska generacija si zastavlja program, ki ga hoče izvršiti v svoji bodočnosti, program, ki si ga je izklesala v letih svojega največjega in najmočnejšega poleta, program, ki ji ga sedanost diktira.

Tudi mi, ki pripadamo povojni in prvi svobodni generaciji, spoznavamo napake, ki so storjene v našem kulturnem in političnem delu. Ker hočemo popraviti napake prejšnjih generacij, smo si sestavili svoj program. Ker še danes spoznavamo škodo, ki so jo strankarske razdelitve našega naroda prizadele nacionalni misli, hočemo in zahtevamo vedno znova, da preneha biti *nacionalna misel rekvizit v izrabljanje kaki stranki, da postane ta misel v bodočnosti vodnica vsega jugoslovanskega naroda, brez ozira na vero, stranko ali kulturo!* Le uresničitev jugoslovanske misli more biti podlaga mirnemu sožitju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da pa se ta ideja med narodom ne omrzi, jo moramo obvarovati vsakega kompromitiranja, bodisi po partijah, pokretih ali gibanjih. Jugoslovanska misel mora postati last vsega naroda, vsak mora biti trdno prepričan v njeno mesijanstvo, verjeti v njeno pravico do obstojanja, kajti le tedaj moremo govoriti o jugoslovanskem narodu.

Zato zahtevamo duhovno revolucijo, ki bo pomedla z dosedanjimi poneverbami in zatajitvami, s potvorbami in ponižanji velike jugoslovanske ideje, da se bo po evoluciji dvignila na tisto mesto, na tisto stopnjo dostojanstva, ki ji po njenem poslanstvu pripada, da bo sto-

nost in ves svoj talent za ustvarjanje; tako samo ponavlja, — in to v pokvarjeni, razvedneli in večkrat v slabo razumljivi obliki — ono, kar so drugi že davno prej rekli. Tako potvarjanje narodnega, rasnega duha opazamo v naši sodobni umetnosti, kakor tudi v splošnem razvoju okusa in duhovnega življenja po naših mestih. Na srečo to še ni zašlo v večji obliki med naš nepokvarjeni kmetski stan. Težkoča tega kulturnega delovanja pa je v tem, da se ne da ustvarjati niti s puško niti z ječo, in v tem, da je zelo malo politikov — odnosno vladodržcev, — ki bi ne istovetili oblast in položaj s kulturo. Tako se pri nas *edini rasno kulturni element, nepokvarjeni kmet, poljedelec* smatra ne bolj za kulturnega kot najnavadnejši potepuh, ki nosi suktnjo. *Našemu nosilcu poštenja, narodne zavesti, našemu edine-mu hranitelju, nosilcu zdravih osnov naše gospodarske organizacije* odrekajo enakost z onimi, ki so hodili v šole samo zato, da se mu obe-sijo na vrat, z onimi, katerih obstoj ne zavisi ne od pluga niti od poplave ali suše, z onimi, ki so izgubili vsaki smisel za pravo kulturo od trenutka, ko so se odrekli rodni grudi (s čemer so postali grm brez korenin) in se prenehali brigati za svoj in narodov nadaljnji duhovni razvoj kakor hitro so sebi zagotovili trden položaj.

Našejmo nekaj primerov, kjer bo našel polje za svoje udejstvovanje nacionalist, borec pri razvoju naše rasne kulture. — Kako se bo narod otresel vseh nepravilnih kulturnih elementov? — Kako bomo oživeli naša mesta z vbrizganjem zdravega narodnega duha? — Kako bomo odgovorili onim, ki uničujejo našo ustvarjalno moč z besedami: »Tako delajo v Parizu« ali »Tako delajo na Dunaju in v Berlinu«? — Kaj pa moda? Pri kulturnem razvoju naroda ni niti govora o modi in na naših meščanih leži vsa krivda, da se ženski svet tako nosi in barva lice ter rdeči ustnice, tako da tudi naša najbolj poštena žena čestokrat sliči na pariško, dunajsko, berlinsko, ženo iz pol sveta.

pila tja, kamor so jo postavili čisti borci za svobodo Jugoslavije.

Jugoslovanska misel ne sme zmagati z nasiljem, ne z grožnjami in ne s političnimi akti, zmagati mora z ljubeznijo, z vero v človečanske ideale, z vero v svobodo, v enakost, v bratstvo, v narodovo suverenost in s poštenostjo. To je edina pot do zmage, vse druge so krivične in lažne. Ako pa hočemo zmagati s to idejo, si moramo biti svestni tudi žrtev, ki jih bo treba za to doprinesiti. Popadali bodo po nas tisti, ki so to vzvišeno idejo do sedaj uporabljali v svoje koristi, borili se bodo proti nam tisti, ki bi s to mislijo v bodočnosti lahko dokazovali svoje pravice za koristi!

Kaj nas mora voditi v tej borbi? Eno samo sredstvo je, ki nas lahko vodi, to je vera — vera v zmago naše ideje, v njeno upravičenost in njeno pravičnost. Zmaga nacionalne misli pa nam bo prinesla novo dobo, v kateri bodo vladale pravica, svoboda, narodno edinstvo in bratstvo.

To dobo si zamišljamo kot dobo, v kateri se bodo izpolnile ideje vseh onih, ki so skozi desetletja žrtvovali za njo svoja življenja, svojo kri in svoj razum. In ta doba mora kmalu napočiti, ta doba mora biti plod našega dela, plod našega požrtvovanja in naše poštenosti. V tej dobi ne bo mesta za separatizme, militarizme, komunizme in totalitarizme, to bo doba demokracije, ko bo, kakor pravi kladivar Jenko, ki je za njo žrtvoval življenje, odločal vsak najmanjši del svobodno o vseh vprašanjih.

To dobo bo vodila ljubezen. Ta ljubezen se ne bo kazala v usmiljenju, kazala se bo v delu za svoj narod in njegov prospeh. Nastopila bo, ko bo nad nami razvila svoj plašč Svoboda, ko nas bosta objeli Enakost in Bratstvo in ko bo vsa Jugoslavija obvita v zastavo modro-belo-rdeče barve.

Ta doba je pred nami, to dobo zahtevamo, iztrgali jo bomo iz temin bodočnosti in v tej

dobi hočemo zaživeti. Živel bo v njej le tisti, ki bo v borbi vztrajal, močan v veri v zmago jugoslovanske misli, omahljivci bodo izginili, za nje v njej ni prostora! Paziti pa moramo, da se v naše vrste ne bodo vsilili taki, ki bi se bali kajti le z resnico in pravico si bomo lahko nesli v naše vrste hinavščino, prevaro in laž, kajti le z resnico in pravico si bomo lahko ustvarili — novo dobo. L. M.

Skrunitev spomina Avgusta Jenka

V dobi, ko potrebuje naš narod močnih in poštenih voditeljev, ko obžaluje smrt vsakega borca na narodnem polju, je mladina, ki se imenuje nacionalistična, oblatila in oskrnila spomin velikega nacionalista in borca za svobodo Jugoslavije, spomin preporodovca Avgusta Jenka. Izrabila je njegovo ime za naslov lista, ki hoče vsejati razdor med vrste nacionalne mladine, ki se bori proti demokraciji, ki jo je on vse življenje zagovarjal, zaničuje slovensko skupnost, h kateri se je on vedno prišteval. Ponavlja njegove besede, njegova gesla, a tako, da gre njej v korist, besede pa, s katerimi Jenko obsoja njihovo početje, zamolči.

Ta mladina, ti nacionalistiki, ki obilujejo na frazah, zanašajo med nacionalno mladino vesti, ki slonijo na lažeh in podlih obrekovanjih. Za prvo točko svojega delovanja so si izbrali razdor nacionalne mladine, ki se zbira pri »Naši volji«, skušajo ga zanesti z izmišljotinami, ki so vsakemu nacionalistu, ki je prebral le eno številko našega glasila, takoj vidne, s trditvami, ki jih vsak bralec lahko ovrže. Zdi pa se mi potrebno, da je o teh lažeh in izmišljotinah informirana vsa javnost, zato bom ovrzel njihove trditve, ravnal pa se bom po vrstnem redu, po katerem so se obdolžitve vrstile v prvi številki glasila teh nacionalistikov.

1. Ko vedno apelirajo na svoj nacionalizem, ne priznavajo pa krivic, ki so se skozi dvajset let vršile nad nacionalno idejo in nad našim ljudstvom, spoznamo, kakšen je njihov nacionalizem. Ne, njim ne gre za nacionalno idejo, ne gre jim za ljudstvo, gre jim samo za šovinizem, kajti šovinistična so vsa vprašanja. ki so jih za citati postavili v oklepaje.

2. Ne gre jim v račun, da hoče nacionalna mladina delati za svoj narod na vseh področjih kulturno-političnega udejstvovanja. kajti oni rabijo za svoja izkoriščanja nekulturen in politično neizobražen narod, da ga bodo s svojimi gesli in parolami lahko zapeljevali in izkoriščali. In zakaj se še branijo kulturno in politično prosvetiti svoj narod — zato, ker jim to diši po marksizmu. In ker je tako, je bolje pustiti narod, da blodi brez kulture in se pušči izmozgavati.

3. Res je, da odklanjamo nacionalizem, v katerem nas je vzgajal naš nacionalistični milje. Odklanjamo ga zato, ker se v vseh dvajsetih letih prakticiranja ni izkazal povoljno in zato tudi odklanjamo stari nacionalistični milje, katerega zadnji ostanki so se sedaj zbrali okrog »Avgusta Jenka«.

4. Razširiti hočemo prosveto med vse plasti naroda, da dosežemo socializacijo kulture, ker je taka naloga dostojna vsakega mladega inteligenta, ni pa po vašem mnenju dostojna vas, neimenovani in nepoklicani kritik, ker vam beseda socializacija diši po socializmu, ki vam ugaja samo v eni obliki, mi pa še tiste ne trpimo!

5. Zavedamo se, da so naše stvarne zahteve in besede bodrilo vsakemu poštemu človeku, bodisi kmetu, bodisi delavcu, ker prav teh pri izgraditvi nacije ne smemo pozabiti. Toliko smo svobodnejši in poštenejši, da vabimo k

sodelovanju ljudi, kateri vam nočejo iti na li-manice, da bi jih izkoriščali.

6. In ker vse to hočemo doseči, smo revolucionarji in zahtevamo revolucijo, ki ne bo krvava, kot se je vi bojite, ampak zato bolj učinkovita, ker reakciji, ki jo vi zagovarjate, bije zadnja ura.

7. Da bo revolucija tem bolj učinkovita, hočemo ustvariti novo družbo in novega človeka. »Novi red« vam diši po marksizmu in vendar ga v uvodniku sami propagirate, ali se vam ne zdi, da ste marksisti? Vaše obrekovanje pada na vas.

8. Želimo, da nas pri delu napredna nacionalna javnost ne ovira, vse svoje sile pa bomo vložili v borbo z reakcionarnimi nacionalistiki.

9. In končno ste se, gospod kritik, začeli baviti s prorokovanjem in odjedati kruh specialistom, ali pa čitate med vrstami, da je pravilna usmeritev naše mladine svobodna ljubezen in boljševezacija. Ali pa ste mogoče tako pokvarjeni, da se vam zdi vse okrog vas pokvarjeno?

10. Da ste v resnici pokvarjeni, je dokaz vaša kleveta, da je bila tajinstveno odstranjena slika Oplenca. Da, tajinstveno smo jo odstranili in zaprli v svoja srca, da je ne bi mogli omažeževati in opljuvati vi.

In ko ste se, g. kritik, spuščali v oceno člankov posameznih dopisnikov, ali se vam ne zdi, da ste se nehote preveč razgalili, ko vam je v svetem ognju ušlo zaničevanje suverenosti naroda, svobode, enakosti in bratstva, ali pa mislite mogoče dobiti za drugo številko svojega glasila nov naslov, kajti ime Avgusta Jenka je v slovenski zgodovini najtesneje povezano z borbo za enakost, svobodo in bratstvo.

Naš novi red vam ni po volji in ste se ga potrudili analizirati. Ne, nikdar nismo pričakovali, da vam bo ugajal bodoči red in bodoča ureditev Evrope, saj dobro vemo, da ste pobrali vse trohice popravljenih kapitalističnih redov, vidite v njih vse dobro in jih zagovarjate. Ali pri tem pozabljate na besede njega, katerega ime ste postavili na prvo stran lista?

Suhoparno se vam zdi naše poročilo o odkritju spomenika Viteškemu kralju in o proslavi kraljevega rojstnega dne. Res ni v njem fraz, ki jih obiluje vaše poročilo, je pa vdana manifestacija in dokaz spoštovanja našemu umrlemu Vodniku in Njegovemu Sinu. Res je pa, da je naš poročevalec sedel s tovariši pri radijskem aparatu, pa ne doma, ampak med brati Srbi.

Ne vem, kako ste, vsevedni kritik, prišli na idejo, da me v nadaljnji kritiki nazivate tovarišča, čeprav v narekovajih; vedite namreč, da sem tovariš samo za poštene in meni znane ljudi, nikakor pa ne za vas, ki vas ne poznam drugače, kot da radi stresate izmišljotine. Ne jaz, pač pa vsa mladina bi bila zadovoljna z novo reformo, ne jaz, ampak vsi smo občutili potrebo po uvedbi slovanskega jezika. Potreba pa ni nastopila šele sedaj, ampak smo jo sedaj ponovno občutili. Vi je menda še nikdar niste, ker vam nova reforma odpira široke »kulturne« razglede.

Mogoče je ustvariti nov pojem o naciji, ki ga bomo ustvarili s svojim zgledom. Trije narodi bodo tvorili eno narodno telo na principu največje svobode in največjega demokratizma. V tej celoti bo prišla do veljave vsaka individualnost, vsak najmanjši del bo svobodno odločal o vseh vprašanjih, družila pa nas bo ljubezen do naše blagoslovljene zemlje, vera v narod in neizprosna boj zoper tujo, sovražno raslo!

Avgust Jenko

Ruski filmi vam ne ugajajo? Revolucionarnih aktov Petra Velikega ne poznate? Dokaz, da nimate niti povprečnega okusa, niti povprečnega znanja zgodovine. Nemoralni so ti filmi! Bojite se za naše matere in sestre? Nemoralni se vam zde, ker ste taki vi sami mogoče, ne žalite pa naših mater in sestra s tem, da mislite, da ne znajo ločiti naravnega od nemoralnega. Ali še ne veste, da je čistemu vse čisto in obratno.

Tako, gospod kritik, upam, da vam bo po vaših fenomenalnih metodah v prihodnji številki uspelo dokazati tudi komunizem urednika in sodelavcev »Naše volje«, ker se vam to dosedaj ni posrečilo. Star poklic nam je politika? Pozabili ste še povedati, na kakšno politično zaledje se naslanjamo mi in na kakšno vi! Tuja sta nam jugoslovanski narod in tuja jugoslovanska miselnost, toda le v toliko, v kolikor pri njih sodelujete vi. O svobodni ljubezni, kolektivni lastnini in proizvodnji narodnih sredstev ste se prenerodno izrazili in ne vem, komu jih lastite, sebi ali nam.

Materializma, pacifizma, ateizma in internacionalizma nas obsojate, za pristaše debeloglavne kače židovskomaterialistične filozofije nas smatrate? Ali ne veste, da je umrl Oni, ki mu gre naša vera, na križu za mir in da je rekel: ljubi svojega bližnjega. Ali mogoče oznanjate novo vero? Ali ne veste, da si pacifizem in ateizem nasprotujeta? Ali ne verjamete, da bo človečanstvo prav toliko trpelo od vas, kot trpi danes od židovstva, ker se navdušujete za militarizem, ki je bil do danes orodje v židovskih rokah? Ali veste, da postajajo obrisi zmage idealizma v resnici vse izrazitejši, da vedno bolj zmaguje vera v narodovo suverenost, ki jo vi zanikate, da prihaja čas, ko bodo gesla svoboda, enakost in bratstvo postala last vseh poštenih src in ne političnih brošur in letakov, da se zmaga človečanstva in ljubezni nad surovo silo vedno bolj bliža? Če tega še ne veste, boste kmalu občutili. Tedaj pa bo odklenkalo vam in vsem nacionalistikom in le tedaj bo tudi zmagala jugoslovanska ideja, ideja miru, poštovanja in ljubezni. Ta čas pa si bomo mi priborili in to je — nova doba!

Lokar Miloš

Čitateljem!

Prosimo vse naročnike, da poravnajo obveznosti in skušajo dobiti še novih naročnikov. Obenem pozivamo dosedanje poverjenike, da se javijo upravi, kjer bodo dobili navodila za nadaljnje delo.

Radi nepredvidenih zaprek se je sedanja številka nekoliko zakasnila, za kar prosimo vse naše prijatelje in čitatelje oprostitev!

Pozor na novi naslov: »Naša volja« Masarykova 14/I, (prej II. nadstropje), Ljubljana.

UPRAVA

Vukasovič

Basni**Logično opravičenje vojne**

— Nekaj sem odkril — veselo rjove lev na vse strani. — Ljudje trdijo, da vojna daje neverjetno velik polet vsem panogam ljudske delavnosti. Ne bi bilo napak, ako bi še me živali poskusile tako prelivanje krvi v prid našemu občemu napredku.

— Slepa je ta tvoja duhovitost, modri moj prijatelj — odgovarja človek v nasmehu. — Dočista si pozabil, da so ljudje neskončno popolnejši od živali, in tako lahko opravičijo vsako svoje vojskovanje z močnimi umskimi razlogi.

— Toliko bolje za nas, živali! — seže v pomenek lev še bolj razigran. — Razlogov za bojevanje bo zatrdno toliko več, kolikor smo manj popolne, vsaj jaz tako mislim, kot žival. A po tvojem mnenju bi kazalo, da je popolnost znamenje ubijanja.

Svinjski svet

Nažrla se je prasica žira, izrila vso zemljo okoli bukovega debla, korenine odkrila, mnoge potrgala, in tedaj se nenadoma resno vpraša:

Simplis

Poslušaj me, s široko razprtimi očmi glej vame in čuj povest moje mladosti. Poslušaj me in glej me tako, kot si me zadnjič gledala. S svojimi žametnimi očmi me božaj, z očmi, ki so edine na svetu. In povedal ti bom pravljico o Cvetki voda, o rusalki iz gozda.

I.

Nekoč je živel lep, prelep kraljevič. Imel je kostanjeve lase, smejoče oči in ustnice rdeče kot mak. Ko je bil star devetnajst let, ga je kralj peljal na vojno. Namenil se je, da bo iztrebil sosedni narod, ki bi si bil rad pridobil novo ozemlje. Simplis, tako je bilo kraljeviču ime, je poginil v vojni ali pa je nezavesten obležal pod staro lipo.

Mlademu, nezavestnemu kraljeviču pa je Bog poslal angela življenja. Angel se ga je dotaknil na usta in kraljevič je odprl oči.

Kraljevič se je napotil v zasanjani svet.

II.

Šel je mimo gozda in se zaljubil vanj.

V teh starih časih niso še opevali dreves, na katerih so žvrgoleti ptički in ni bila še navada, da bi sejali travo, niti da bi posipali pesek. Veje so rastle kakor se jim je zljubilo, samo Bog se je še ubijal z rezanjem trnja in s spe-ljavanjem steza. Gozd, ki ga je videl Simplis, je bil neizmerno gnezdo zelenja, listja in zopet listja in neprodinih gabrovih vrst, presekanih po veličastnih avenijah. Mah, ves moker od rose, je bujno rasel; šipki so mahali z gibkimi vejami in se iskali po jasad, kjer so pozkušali divje plese okoli debelih in velikih dreves, debela in velika drevesa pa so jih re-veže, prezirala in se v glasnih poljubih poletnih žarkov vzpenjala kvišku. Zelene bilke so rasle kakor je nanese, na tleh in po vejah, veje so objemale gozd, marjetice in spominčice, ki bi se čimprej rade razcvetele, so plezale na stara, podrti in trohljiva debla cvetet. In vse te veje, vse te bilke, vse te cvetke so pele; vse so se mešale in stiskale, da bi bolj udobno čebljale, da bi si čisto tiho povedale ljubezenske skrivnosti cvetnih čaš. Dih življenja je tekel po dnu temnih goščav in vsaki vejici vsakega mahu dajal glas za neizpeti

— Čemu neki, mili Bog, ti silni konci in konopci?

— Da vzdrže življenje onemu, ki te je nakrmil! — zacvili razpraskano korenje.

Svinja se iznenadi ob takem odgovoru, zresni se, prezirno premeri iztrgane koreninice in zakruli:

— Kako ste neumne! Namestu da vrh drevesa frfotate po vsem nebu in vsakomur ponosno javite, čemu služite in koliko veljate, ste se zarile v mrak kakor uboge strahopetke brez trohe vrednosti.

— Ej, modrijanka, če bi ti vedela, koliko so vidne stvari odvisne od nevidnih, ne bi tako govorila! pomislila je najtanjša žilica, toda niti eni se ni zdelo potrebno, da svinji to pove.

Veleumni lev

Ves iz sebe, zadihan, razmršene grive, z repom besno mahajoč, oznojen, drhtečih šap in zobe kazaje pade kot iz oblakov vladalec živali pred človeškega samodržca.

— Groza! Kar je bilo najboljšega v tvoji državi, sem presadil in — pekel ustvaril.

Človek ga uteši, kakor ve in zna. In takoj po hitita, da na samem kraju podrobno pretrese ta vzroke neuspeha.

Na meji ju dočakajo uglednejši državni pred-

koncert zore in mraka. To je bil veliki praznik zelenja.

Božji volki, hrošči, kačji pastirji, metulji, vsi lepi zaljubljeni razcvetenih živih meja so si dajali sestanke na vseh štirih straneh gozda. Ustanovili so si svojo malo republiko; steze so bile njihove steze; studenci njihovi studenci; gozd njihov gozd. Udobno so se nastanili ob vzhodu dreves, po nizkih vejah med suhim listjem ter nemoteno in mirno živeli.

III.

Simplis je kmalu postal dober prijatelj tega gozda.

Za bivališče si je izbral ogromno palačo.

Okrogla, približno tisoč čevljev široka jasa je bila salon. Dolge, temačne zelene zavese so krasile ozadje, petsto visečih tepihov je nosilo pod stropom tkanino iz čipk smaragdne barve; strop sam je bila široka kupola iz modrega, spreminjajočega se atlasa, posejanega z zlatimi žebli.

Za spalnico je imel krasen, skrivnosten in svež budoir. Tla in zidovi so bili skriti pod mehkiimi, neprecenljivimi preprogami. Alkov je bil, kakor da bi ga kak neznan velikan vdolbil v skalo in stene je imel iz rožnatega marmorja in tla iz rubinov.

IV.

Simplis je bil v naslednjih dneh zelo zaposlen. Spoznal se je s svojimi sosedi, s travnim hroščem in z vetrnim metuljem. Bili sta dobri živalici in sta imeli skoro tako visok razum kot človek.

V začetku se je moral nekoliko potruditi, da je razumel njuno govorico, toda kmalu je opazil, da je že izven prvega učenja. Hitro je dobro razumel jezik žužkov. En sam zvok mu je zadostoval, prav kakor njim, da je po tresenju glasu in njegovi višini razumel sto različnih stvari. Obenem se je odvaldil človeške govori-ce, tako bedne v svojem bogastvu.

Bolj skromne zveze je gojil z mahovi in z grmi. Ker besed bilk, trav in cvetic skoro ni razumel, je bil z njimi mnogo bolj hladen kot z živalmi.

Gozd ga torej ni gledal z mračnim očesom. Ni se več skrival pred njim...

stavniki. Ali za čudo božje, v prvih vrstah stoji skoro sami osli, voli in njih najbližji sorodniki. Pa vsi ozaljšani s pestrimi odlikovanji od vrha do tal. Edino vrhovi ušes in rogovi so prosti.

Lev pazljivo predstavi človeku vse državne glavarje z obilico zgovornosti, prikladne njihovim odličnim položajem.

— Povej mi iskreno, rotim te, povsem iskreno, če meniš, da bi se še nadalje vzajemno z dejanjem podpirala — šepne človek na samem levu. — Mar nisi mogel najti v svojem velikanskem četveronožnem carstvu drugih zastopnikov znanja in npravstva, kakor te, ki si jih tu zbral?

Preteklo je nekoliko žareče-svinčenih trenutkov.

In lev zamomlja, mukoma nizajoč besede:

— Mogel sem jih najti... Ali... dobri prijatelj... v tem primeru bi moral jaz nje poslušati, tako pa poslušajo oni mene.

Božanska lisica

Nikogar ne pusti na miru. O vsakomer kaj blekne. O nikomer nič prida. O silnem levu niti besedice. Mnogi jo rote:

— Reci o njem vsaj nekaj.

Kmalu je glog premagal svoj strah pred princem in ga pričel učiti. Ljubeznivo mu je dal razumeti govorico dišav in barv. Odslej so vsako jutro rdečkaste cvetne čašice pozdravljale Simplisa, ko je vstal; zeleni list mu je pripovedoval o nočnih plesih, cvrček mu je čisto tiho zaupal, da je blazno zaljubljen v viljico.

Simplis si je izbral za prijateljico zeleno kačjo pastirico z drobnimi prsmi in s trepetajočimi krili. Ljubka lepota je silno rada koketirala: igrala se je z njim, se delala kot da ga kliče, potem pa urno sfrfotala pod njegovo roko. Velika drevesa, ki so videla ta cirkus, so jo strogo karala in resna, kot so, dognala med seboj, da bo ta ljubezen slabo končala.

V.

Nenadoma je Simplis postal nemiren.

Božji volec, ki je prvi opazil potrtost svojega prijatelja, ga je skušal potolažiti. Jokaje je odgovoril, da je vesel, kot je bil prej.

Sedaj je vstajal ob zori in se do večera sprehajal po hosti. Potiho je razgrinjal veje in preiskoval vsak grm. Dvigal je liste in pozorno gledal v njih senco.

Česa vendar išče naš učenec? je vprašal glog mahe.

Kačja pastirica, začudena, da jo je ljubimec zapustil, je mislila, da je zaljubljen čez glavo. Zaplesala je okrog njega. Toda ni je več pogledal. Velika drevesa so že videla — kmalu se je potolažila s prvim metuljem, ki ga je srečala.

Listi so bili žalostni. Videli so mladega princa kako povprašuje vsako rastlinico, kako po dolgih hodnikih nečesa išče. Slišali so ga, kako se pritožuje nad globino grmovij, in so dejali:

— Simplis je videl Cvetko vode, rusalko iz izvira.

VI.

Cvetka vode je bila hčerka žarka in rose. Bila je tako jasnolepa, da bi jo poljub ljubljene-ga umoril in izdihovala je tako sladek vojni, da bi poljub njenih ustnic umoril njenega ljubljene-ga.

Gozd je to videl in gozd je ljubosumno skrivaj svojega divnega otroka. Dal ji je za zavetišče fontano, ki so jo senčile njegove najbolj

— O carju ni mogoče govoriti — skrivnostno pojasni zvitorepka. — Vi ste ga vzdignili v red božanstva. Kadar pa se govori o bogovih, vsi pametni molče. Prevel A. Debeljak

Ljenko Igorov:

Gospa predsednica

Se še spominjate, gospa predsednica? Pred četrlet leta sva prišla k vam Boris in jaz. Napisala sva sobarici svoja imena in ta jih je odnesla vam v salon na srebrnem podstavku. Midva sva čakala pred vrati in večkrat v mislih prebrala napis na medeni ploščici: Rihard Golša, ravnatelj družbe z. n. z. Čez dober čas ste se prikazali na vratih vi. Niste nas povabili v eno sedmerih razkošnih sob. Rekli ste, da se vam mudí na sejo in da naj poveva hitro svoje želje.

Boris je povedal na kratko: Rodil sem se v Trstu. Oče mi je umrl, sploh se ga ne spominjam, matere se še spominjam, sedaj je baje nekje v Aleksandriji. Če bi ga takrat pogledal natančneje v oči, bi videli, da so vlažne.

Sedaj so počitnice in ni nikogar, ki bi ga lahko poučeval. Poizkusil sem pri zidarjih. Nosal sem opeko, toda nisem vzdržal, ni mi dovolila naduha. Sedaj mi je gospodinja odpoveda-

la sobo. Imam le dolg in dva dinarja. Tudi čevlji so preluknjani.

Vi ste bili že nestrpni. Na hitro ste mu svetovali, naj napiše prošnjo na dobrodelno društvo, ki si je nadelo nalogo podpirati siromake in posebno študente in ki mu predsedujete vi. Čez dva tedna, da bo že dobil par kovačev.

— Toda gospa predsednica, nimam trenutno hrane, — je opomnil Boris.

Tudi to ste mu znali svetovati. Dejali ste mu, naj gre v »Kranjsko kuhinjo«, ker dobi tam vsak revež zastoj. Res, lepo je svetovati, še lepše je pomagati, grdo pa je napačno svetovati. Za tisto kuhinjo pa najbrže veste samo vi. Ne vem, ali otroška nevednost ali zloba.

Potem ste se nam prepričujoče nasmehnil, sobarica vam je odprla dvigalna vrata in vi ste vstopili.

To je bilo pred četrlet leta.

Včeraj se je Borisu v šoli stemnilo pred očmi. Ravno toliko je še zmogel, da je napisal sosedu listek, ta je povedal profesorju, ki je poklical rešilni voz.

Sedaj leži Boris v bolnici. Delj časa je lahko jedel le opoldne, zadnja dva dni pa le košček kruha, ki mu ga je ulomil tovariš v odmoru.

Danes sem ga obiskal. Bled je, govoriti ne

more, le nasmehnil se mi je. Po nogah in ramenih je ves moder; toliko umetne hrane in serumov so mu že vbrizgali.

Vem, gospa predsednica, da ste zdaj, ko berete to pismo, vzdihnili: Oh, ubogi fant! Vem, da so se vam ovlažile oči. Toda vem tudi to, da ni treba izrednih dogodkov, da postane človek ganjen in solzan v udobni sobi na mehkem naslanjaču in ob prijetnih zvokih radia, posebno še, ker so solze brezplačne.

IZ UREDNIŠTVA

Vse naše čitatelje, ki čutijo v sebi kaj žilice za pisateljstvo in pesnikovanje, prosimo, da naj nam pošljejo svoje prispevke, katere bomo radevolje objavili. Pisani naj bodo na eni strani pole, ker imamo sicer samo nepotrebno delo. Uredništvo zaključujemo vsakega 5. in 20. v mesecu.

V I. številu »Naše volje« nam je med prispevki mladih napravil tiskarski škrat neljubo pismo. Naslov »Kočica ob gozdu« se mora namreč glasiti »Kočica v gozdu«.

košate veje. Tam je v mraku in tišini sredi svojih sestra žarela Cvetka voda. Lenobno se je prepuščala toku, njene male nožice so napol gledale iz valčkov in njeno plavolaso glavo so krasili jasni biseri. Njen smehljaj je odkrival krasote lokvanja in belega mlečka. Bila je duša gozda.

Živela je brez skrbi in ni poznala nikogar drugega kot svoje matere rose, in svojega očeta, žarka neba. Tisoč bitij jo je ljubilo, ona pa ni ljubila nikogar.

Cvetka voda je vedela, da bo morala umreti od ljubezni, toda vesela je bila te misli in živela je v upanju na smrt. S smehljajem na krasnih ustnih je iskala ljubljeneega.

Neke noči jo je v svitu zvezd na ovinku nekega drevoreda videl Simplis. Iskal jo je cel dolg mesec in mislil je, da jo bo našel za vsakim grmom, za vsakim deblom... Neprestano se mu je zdelo, da jo vidi, kako skrivnostno polzi v šumo. Toda ko je pritekel bliže, ni našel ničesar drugega, kot velike sence v vetru se majajočih topolov.

VII.

Gozd je sedaj molčal. Ni več zaupal Simplisu. Zgostil je svoje listje in metal vso svojo mračnobo tja, koder je hodil mladi princ. Nevarnost, ki je grozila Cvetki voda, je povzročila, da je postalo žalostno okoli nje. Nič več ni občutila ljubkanj, nič več ni čula zaljubljenega čebljanja...

Rusalka se je sprehajala v luninem svitu in Simplice jo je znova videl. Blazen od želja je stekel za njo, toda ni je dosegel... Solze so mu tekale iz oči, obup je zavlada v njegovi duši.

Šel je naprej in gozd je s skrbjo zasledoval ta brezumni sprehod. Drevesa so mu zastavljala pot. Grmi so ga objemali s svojimi trnjevim rokami in ga kruto ustavljali, če je hotel mimo. Ves gozd je branil svoje dekletce.

Debla padlih dreves so se postavljala povprek čez steze. Kamenje se je samo od sebe valilo pred princem. Zuželke so ga pikale v stopala, metulji so ga slepili s tem, da so se mu zaletavali v oči.

Cvetka voda pa je, ne da bi ga videla, ne da bi ga slišala, še vedno na luninem žarku bežala pred njim. In vedno mu je izginila izpred oči.

In razočaran in zasopljen je tekkel, tekkel, tekkel...

VIII.

Slišal je stare hraste, ki so mu jezno klicali: — Vihar sebičnosti te nosi, ti hočeš ukrasti našo dušo!

In glog ga je ustavil:

— Ustavi se, usmili se, Simplis!

Tudi mah je spregovoril:

— Ustavi se, Simplis, pridi sanjat na moj sveži baržun!

In ves gozd je povzel:

— Ustavi se, Simplis, en sam poljub jo umori, ne daj ji tega poljuba. Kaj ne veš tega? Kaj ti ni naš sel, večerni vetrič, tega povedal? Cvetka vode je božanska cvetka, katere vonj ubija. Joj! Revica, njena usoda je žalostna. Usmili se je, Simplis, ne pij njene duše z njenih ustnic.

IX.

Cvetka voda se je obrnila in videla Simplisa. Nasmehnila se je in mu dala znak, naj se približa. Potem je dejala gozdu:

— Glejte, ljubljeni prihaja!

Tri dni, tri ure in tri minute je princ sledil rusalki. Besede hrastov so še vedno grmele za njim in skušal je zbežati.

Toda Cvetka vode mu je že stisnila roko. Dvignila se je z nežnimi nožicami in njen nasmeh je odseval v mladeničevih očeh.

— Krasen si, je dejala, moje srce je vedelo, da si v gozdu. Zajahala sem lunin žarek in te iskala tri dni, tri ure in tri minute.

Simplis je molčal in zadrževal dih. Sedla sta na rob fontane; rusalka ga je ljubkovala s pogledom... in on, on jo je dolgo gledal.

— Kaj me ne spoznaš? je rekla iznova. Jaz sem te v sanjah mnogokrat videla. Šla sem k tebi in ti si me prijel za roko in potem sva se molčeča in trepetajoča sprehajala po drevoredih. Me res še nisi videl? Se ne spominjaš svojih sanj?

In ko je hotel odgovoriti, ga je prehitela:

— Jaz sem Cvetka vode in ti si moj ljubljeni. Kmalu bova umrla.

X.

Velika drevesa so se sklanjala, da bi bolje videla mlado dvojico. Tresla so se od bolečine

in si pravila od šume do šume, da jim bo duša od žalosti vztrepetala in zletela.

Vse je molčalo. Bilko in hrast je zajelo veliko usmiljenje. Niti enega krika jeze ni bilo čuti iz listja. Simplis, ljubljene Cvetke voda, je bil sin starega gozda.

Naslonila je svojo glavico na njegovo ramo. Sklanjala sta se nad potoček in se nasmihala. Včasih sta dvignila glavi in gledala zlat prah, ki je še trepetal v zadnjih sončnih žarkih. Počasi, čisto počasi sta se stiskala k sebi. Čakala sta prve zvezde, da utoneta drug v drugem in da odletita za vedno.

Nobena beseda ni zmotila njune zamaknenosti. Njuni duši, ki sta jima kipeli na ustnic, sta se spreminjali v dih.

Dan je temnel in ustne zaljubljenecv so se vedno bolj približevale. Gozd je nepremičen in nem ždel v strašni grozi. Velike skale, izpod katerih je izviral studenec, so metale široke sence na dvojico, ki je žarela v porajajoči se noči. Še enkrat je kraljevič ujel v njenih očeh blek ljubezni, potem pa nič več.

In prva zvezda je vzblestela in ustne so se združile v prvi in poslednji poljub in hrasti so težko vzdihnili nad gozdom in v mrak sta odveslala dva nežna oblaka.

XI.

Svetovnjak je zablodil v gozd. Spremljal ga je učenjak.

Ko sta prišla do izvira, sta odkrila Simplisovo truplo. Princ se je še v smrtnem spanju smehljaj. Noge so mu bile v vodi, glava pa je počivala na trati. Na svoja za vedno zaprta usta je pritiskal majhno, belo in rožasto cvetico nežne čašice in prodirnega vonja.

— Ubogi norec! je spregovoril svetovnjak, najbrž je hotel natrgati šopek in se je pri tem utopil.

Učenjak se je nekoliko bolj pobrigal za truplo. Polastil se je cvetke in ji potrgal krono. Potem ko jo je razcefral, je vzkliknil:

— Dragocena najdba! V spomin na tega norca jo bom imenoval Anthapheleia limnaia.

Oh, moja draga, barbar je imenoval moj ideal, mojo Cvetko vode Anthapheleia limnaia!

Po Zolaju Pk. Sn

Kulturni zapiski

Jezik bi nam moral biti svetinja

Vsak dan imamo priliko čitati v časopisih novice, ki so vse polne tujk, zlasti romanskega, pa tudi germanskega izvora. Vrsta za vrsto, stolp za stolpcem se vrstijo težki, večkrat zelo nerazumljivi izrazi in človek mora vtakniti nos v ta ali oni slovar, da dožene pravi pomen take tujke. Slične izbruhe zaljubljenosti v tujo navlako in lažno učenost slišimo iz ust naših politikov in javnih delavcev v skupščini, na shodih, na zasedanju banskega sveta in ako nam da Bog dobro zdravje ter nam ohrani sedanjost preskromno pamet, se bo ta kuga razširila do zadnje podeželske občine. Nastopili bodo v naši banovini — in ne samo v naši! — oni časi, ko se bo naš jezik ločil od laškega samo po končnicah in po različnem pravopisju.

V prošlih letih nam je bil jezik svetinja in le z največjo opreznostjo smo segali v zakladnico grško-latinskega jezika; delali smo to po pameti in smo črpali le tedaj iz tujega vira, ako že v nam sorodnih jezikih nismo mogli najti primerne izraza. Odkar pa se gremo slovenoborce, pa so nekatere izposojenke iz ruščine, češčine, zlasti pa iz srbohrvaščine — slednje je preznačilno za miselnost slovenoborcev — na mah izgubile domovinsko pravico, latinščina in grščina pa sta prišli do takih časti, da so danes članki v časopisju našemu ljudstvu prazen zvok in da se naš preprosti človek obrača od slovenske tiskane besede, ker je ne razume več.

Največji zaščitniki tujščine so slovenoborci. Pri nas ni nikaka tajnost, da »pravi Slovenci« ne hodi v kavarno — to je češka tvorba — ampak v kofehauz, da ne poseda v gostilnah, pač pa zelo rad razdira prazne po oštarijah, da ne čita časopisov, ampak cajtenge, da zanj slika ni slika, ampak p'ld. To je narečje naših najvišjih slovenoborskih veličin in bi to vrsto spakedrank raztegnil lahko v nedogled. Ponosni so na to duhovitost, zdi se jim šegava in tvori enega izmed glavnih znakov te v par gostilnah zaključene družbe.

Druga skupina uničevalcev našega jezika pa je skupina visoko učenih ljudi, ki so tako temeljito šolani, da je globoko pod njihovo častjo, ako bi pisali tako, da bi jih ljudstvo razumelo in jim bilo hvaležno. Toda težava je v tem, da v resnici morda tako malo vedo, da morajo skrivati svoje znanje v izraze, nedostopne onim slojem, za katere pišejo. Tako je naročnik naših knjig in časopisov dvakrat osleparjen: za drag denar ne dobi ničesar in še jezik mu kvarijo lažni učenjaki. To je zaljubljenost v latinščino in grščino, zaradi katere je človek, ki je posečal našo srednjo šolo, za vse večne čase oddaljen in ločen od ljudstva, kakor mašnik, ki mu čita mašo v nekem tujem jeziku, ki ga na vsem svetu nikjer več ne govore. Kaj jaz vem, morda je to potrebno, da kmet ne razume službe božje. V Rimu pravijo, da mora biti tako, in če tam to pravijo, je za našega človeka to pribito s kroparskimi žebli. O jeziku naše znanosti in javnega življenja pa menda ne odločujejo v Rimu, zato mislimo, da ni samo popolnoma nepotrebna ta smešna zaljubljenost v latinsko in grško navlako, marveč prav naravnost škodljiva in hlapčevska.

Prav posebno pa odlikuje slovenoborce lov

za onimi besedami, ki dajejo količkaj slutiti, da je njihov izvor v naših predelih preko Sotle in Kolpe. Tam bog ne daj iskati kake besede — od bogmejev na meji Otomanov! Že od Prešerna imamo to naročilo in se ga verno držimo, zato bo naš jezik kmalu tako skrpučalo, da se Bog usmili! Ostal nam je samo drugi del naročila: ača, išče, uha, on, ovka, ovec, druge pritlikline in temu sledimo tako zvesto, kakor prvemu. Zato čitamo, da je nekoč drugače morder in pameten človek predlagal, naj namesto izraza »podjetje« — ki se menda nanaša na srbsko »preduzeče« —, pišemo prekrasno domačo besedo »polotba«.

Najbolj žalostno pa je, da se je ta lovska strast zelo širila. Tako smo pred leti čitali, da sta besedi »bodriti« in »sotrudnik« ruskega izvora in da se naj jih izogiblje, kdor hoče biti pravi Slovenec.

Nič drugega ni treba našemu jeziku, kakor da iztrebimo iz njega vse slovanske besede, zlasti, one, ki so povsod vdomačene zaradi svoje jasnosti. Kakor da je izraz sotrudnik tuj našemu ušesu, kakor da ni v skladu z načinom naših besednih tvorb in kakor, da mi ne poznamo soseda, sodobnika, součenca in celo kopicu drugih.

Milan Vukasović

(Op. ured.: V tej in prihodnji številki bomo priobčili nekaj Vukasovićevih Basni v prevodu dr. Antona Debeljaka. V sledečem pa nekaj o Vukasovićevem delu in življenju.)

Naš naslovnik, sin slovenskega očeta Stibila Vukasovića in srbske matere, je po končani svetovni vojni obiskoval v Parizu literarne tečaje, pri katerih se je sprijateljil z mladimi borbenimi pisatelji.

Pred tem je že 1907. stopil doma v javnost: obelodanil je peščico satiričnih in modrosloveskih basni. Doslej ima v svoji slovstveni prtljagi 11 knjig. Ako do 1942. izda vse pripravljeno gradivo, bo za svojo 60letnico lahko pokazal na 15 knjig: pesmi v prozi, misli, romani, pripovedke, zlasti pa basni. Od poslednjih so bile mnoge prevedene na francoščino in so jih priobčili: La patrie serbe (1917 in 1918), La Vie (1921), La Revue bleu (1926), La Wallonie en fleurs (1926), dve pesmici vsebuje Anthologie de la poésie yougoslave (Paris Delagrave, 1935). Iz zadnje njegove zbirke: Savremene basne (1940) naj vam ponašim nekaj drobca.

A. Debeljak

TEHNIKA

Letala v sodobni vojni

V prvi številki »Naše volje« sem obravnaval vlogo letal pri napadu, danes pa si hočemo ogledati, s kakšnimi sredstvi se lahko postavimo letalskemu napadu v bran. V prvi vrsti prihaja v poštev obramba s protiletalskim topništvom in strojnimi ter z lovskimi aparati. Obramba pred napadi iz zraka mora razpolagati s prvovrstnim orožjem, ki ga mora brezhibno upravljati popolnoma izvežbano moštvo. Toda vsaka obramba, ki hoče biti res učinkovita in uspešna, se ne sme omejiti samo na defenzivo, ampak mora predvsem *nastopati ofenzivno*, kajti uspešno se lahko brani samo tisti, ki tudi napada.

Obramba pred napadi iz zraka se deli v aktivno in pasivno. Dočim je namen aktivne obrambe preprečiti napad sovražnih letal, je naloga pasivne ta: zavarovati civilno prebivalstvo pred učinkom napada, po izvršenem napadu, če se ta posreči, pa čim prej odstraniti vse njegove posledice in zopet zagotoviti normalni potek življenja.

Angleži se sedaj poslužujejo nove obrambne taktike, ki pa zahteva ogromnih žrtev in se je zato ne more posluževati vsaka država. Čim je dan znak za alarm, stopi v akcijo vsa protiletalska obramba in skuša z neprestanimi salvami ustvariti v zraku obrambni zid, ki naj bi bil pogubonosan za sovražna letala. Po zadnjih

poročilih so s to taktiko dosegli že nekaj uspehov, saj se jim je nekajkrat posrečilo, da so zavrnil formacije sovražnih letal.

Kakšne naloge se stavlja obrambi, da sovrážni napad čim manj uspe? Obramba mora:

1. Z lastnim letalstvom in protiletalskimi baterijami popolnoma obvladati lastno nebo ter s tem onemogočiti napade sovražnika.

2. Zakriti vse vojaške in vojaško važne objekte in jih zavarovati pred učinkom napada. To se izvrši bodisi z naravnimi sredstvi (maskiranje) ali pa na umeten način (kamuflača).

3. Zavarovati poslopja pred učinkom napada. Zgraditi zaklonišča za varnost prebivalstva in shrambe za živila.

4. Uničiti vse posledice letalskih napadov.

5. Z gradnjo zaščitnih oporišč zagotoviti varnost vojske pri obrambi meje.

6. Osnovati posebne odrede za varnost ozemlja pred napadi padalcev.

7. Z letalskimi napadi na sovražno ozemlje uničiti vse, kar bi hotel uničiti sovražnik na nasprotni strani.

Če se obrambi posreči, da izvrši vse te naloge, ki se ji zastavljajo, potem je vsak napad sovražnika že v naprej obsojen na neuspeh. Teoretično že, toda v praksi se pokažejo težkoče, ki jih pa lahko odpravimo samo z brezhibnim obrambnim aparatom.

Eno najbolj perečih vprašanj letalske vojne je gotovo, kako razporediti letalske sile, da so zavarovane pred napadom sovražnika, dočim lahko same stopijo takoj v akcijo. Kje naj bodo glavne letalske baze? Brez dvoma je najboljša tista razporeditev letalskih sil, ki dopušča čim hitrejšo akcijo. Velika letališča s številnimi hangarji in letalskimi pripravami bi prišla v poštev samo za one države, ki se lahko zaradi svoje ugodne zemljepisne lege zaneajo na varnost, kajti taka oporišča so zlasti v izpostavljenih krajih kaj lahka tarča sovražnikovega napada. Letalske lope, ki nalikujejo

kozolcem, v katerih je pa nameščenih nekaj avionov, preprosta vzletišča podobna navadnim pašnikom najbolje prikrivajo letalsko bazo. Nebroj takih oporišč, skrbno zakritih in raztresenih po vsem zaledju z odličnimi medsebojnimi zvezami predstavlja letalsko armado, ki ni samo pripravljena, da intervenira lahko v vsakem predelu svojega ozemlja, ampak se lahko v pičlih petnajstih minutah dvigne v zračne višave in takoj strne v bojne formacije. Razumljivo je, da je taka organizacija letalske armade najboljša, ker se jo lahko vsi poslužujejo. —m.

SPORT

Srednješolci v plavanju

(Op. ured.: Radi šele sedaj izišle 2. štev. »Naše volje« priobčujemo nekoliko kasno zapiske s plavalnega prvenstva srednješolcev.)

22. septembra t. l. se je vršilo v kopališču »Ilirija« srednješolsko plavalno prvenstvo, ki je v zelo lepi luči pokazalo napredek in razvoj najlepše panoge v športu. Kljub nerazumevanju, ki ga kaže šolska oblast glede sodelovanja srednješolske mladine pri vseh vrstah športa, je tu vendar pogledala nekoliko skozi prste. Saj se v mladini ravno v športu in telovadbi vzbujajo borbenost in želja do zmage in napredka. Ni zastoj dejal Latinec: Mens sana in corpore sano!, vendar se po tem zakonu do sedaj še ni delalo in se tudi ne bo! Morda pozneje, ko se bo v srednjih šolah poučevala izključno latinščina.

50 m prosto gospodje: 1. Pelhan 26.6, 2. Jovanovič 31.3, 3. Gjud 32.8, (vsi I. drž.), 4. Hodalič (III. drž.) 33.4, 5. Kobol (IV. drž.) 36.

100 m prsno gospodje: 1. Hercog (IV.) 1:23.4, 2. Grašek (klas.) 1:29.2, 3. Brozovič (I.) 1:30, 4. Rustja (I.) 1:33, 5. Prešeren (I.) 1:39.

50 m prosto deklice: 1. Zaletel 51, 2. Friedrich 41.7, 3. Deržaj 53.2. (vse mest. žen.)

50 m prosto nižješolci: 1. Pleskovič (IV.) 34.8, 2. Maršič (klas.) 40.4, 3. Petrovič (I.) 40.6, 4. Perles (III.) 41.2, 5. Tavčar (I.) 42.4, 6. Žorž (III.)

100 m hrbtno gospodje: 1. Pelhan (I.) 1:23.9, 2. Grašek (klas.) 1:26.4, 3. Banda (III.) 1:29.6, 4. Smrkolj (I.) 1:40.1, 5. Hofman (I.) 1:50.

100 m prsno deklice: 1. Filipič (II.) 1:56.2, 2. Zaletel (m. ž.) 1:59.4, 3. Deržaj (m. ž.) 2:02.6, 4. Friedrich (m. ž.) 2:03.

3 x 100 mešano gospodje: 1. I. drž. 4:01.2 (Pelhan, Brozovič, Jovanovič), 2. Klas. gimn. 4:24.7 (Grašek, Novak Löser), 3. I. drž. gimn. II. štafeta 4:37.2 (Smrkolj, Rustja, Vuga).

100 m prsno nižješolci: 1. Pleskovič (IV.) 1:41.6, 2. Kožuh (klas.) 1:43.5, 3. Hočevar I. (I.) 1:51.2, 4. Hočevar II. (I.) 2:01, 5. Pleško (I.) 2:01.6, 6. Marčič, (IV.) 2:01.8.

4 x 50 m prosto gospodje: 1. I. drž. gimn. 1. štafeta (Bohinc, Gjud, Jovanovič, Pelhan) 2:09.2, 2. I. drž. gimn. II. štafeta (Vu-

ga, Zupančič, Smrkolj, Brozovič) 2:14.2, 3. klas. gimn. (Molnar, Porekar, Grašek, Löser) 2:23.2.

Končno stanje točk: I. 148, klas. 58, IV. 42, III. 12.

4 x 50 m prosto deklice: 1. mestna ženska (Rovšek, Friedrich, Sluga, Zaletel) 3:17.6.

Končno stanje točk: m. ž. g. 68, II. drž. ž. g. 13.

S tem, da si je priborila prvenstvo, je prejela I. drž. realna gimnazija v trajno last predhodni pokal SK Ilirije, dočim so deklice mestne ženske prejele lepo vazo Ljubljanske plavalne podzveze.

V Rusiji 10 milijonov športnikov

Znano je, da smo športniki najbolj radovedni ljudje na svetu. Zato je tudi razumljivo, da smo bili silno radovedni, kako je s športom v današnji Sovjetski Rusiji. Včasih so se vrata, ki so zakrivala to tajnost, sicer za malenkost odprla in zvedeli smo to ali ono o športu v največji slovanski državi, toda to nas ni moglo zadovoljiti. Šele pred kratkim je bila naša radovednost potolažena in dobili smo vpogled v odlično organizacijo današnjega ruskega športa, ki deluje pod geslom: »Pripravljen za delo in obrambo« in ki ga moramo ne samo zaradi organizacije, temveč tudi po uspehih na »zelenem polju«, prištevati med prve na svetu.

Nogomet, plavanje

so najpopularnejše športne panoge v današnji Rusiji. Samo v Moskvi igra nogomet preko 20 tisoč ljudi, dočim je na eni lahkoatletski prireditvi startalo nekaj manj ko 10 tisoč tekačev, česar ne zmore niti Amerika, ki sicer po rezultatih stoji na prvem mestu v svetovnem športu. O višini ruskega nogometa se je pred leti različno razmotrivalo, kajti nogometne rezultate se ne da meriti z metrom ali uro. Vsi dvomi, da je ruski nogomet na zavidni višini pa so izginili, ko so ruski nogometaši v Parizu izvojevali visoke zmage nad odličnimi francoskimi nogometaši in uspešno nastopili proti češkimi nogometašem, ki veljajo za ene prvih na svetu.

Na ruske plavače je pred leti opozoril svet že vsem dobro znani »prsaš« Bojčenko, ki je daleč najboljši na svetu v prsnem stilu plavanja. Tudi ostali plavači dosegajo rezultate med

V waterpolu je premagalo moštvo klasične gimnazije I. drž. realno gimnazijo z rezultatom 2:1 in si s tem osvojilo prvenstvo v waterpolu. Pokal za waterpolo je torej prejela klasična ter se bo borba zanj bila zopet drugo leto.

Iz vrst športnikov III. in IV. državne realne gimnazije prispelo pojasnilo k plavalnim tekmam srednješolcev:

Da pojasnimo, zakaj nismo postavili moštvev, navajamo tele vzroke: Šele 15. septembra je bila radi prevelike množine dijakov razdeljena III. državna na dva oddelka (III. in IV. realna gimnazija). Prišli smo v hudo zadrego, bomo li smeli startati skupno ali ne? Tako smo zvedeli prvi dan, da lahko, drugi dan ne, tretji dan zopet da, samo pod pogojem, da prinesemo potrdilo od ravnatelja, da je bila gimnazija razdeljena šele 15. septembra. Na tem je tudi ostalo. Prijavljeni in žrebani smo bili kot bežigradska gimnazija. V nedeljo dopoldan pred waterpolo tekmo pa so se nekateri gospodje premislili in se odločili, da ne smemo startati skupaj, ampak vsaka gimnazija zase. Sami si lahko predstavljate, kakšno razpoloženje je vladalo med nami. Saj so nas takorekoč onemogočili. V teh petih minutah nismo mogli sestaviti dveh moštvev, ker ni bilo ljudi. Da bi nam svojo odločitev sporočili vsaj en dan prej, bi startali obe moštvi, ki sta imeli dovolj šans na drugo in tretje mesto. Obžalujem ta dogodek in upamo, da se ne bo več primeril, kajti krivda ni na dijakih samih, temveč je to napaka sodniškega zbora.

narodne vrednosti, saj so pred kratkim sprinterji plavali dosti boljše od svetovnega rekorda na 4x100 m. Sicer pa naj govore njihovi plavalni rekordi:

100 m (prosto): Meškov 58.9, **200 m:** Vasiljev 2:15.9, **400 m:** Golubev 4:55.7, **1500 m:** Golubev 20:52.5, **100 m prsno:** Bojčenko 1:06.8, **200 m:** Bojčenko 2:33.8, **100 m hrbtno:** Kazakov 1:11.0, **200 m:** Maškovcev 2:38.8, **400 m:** Belkovski 5:39.8. **Ženske 100 m prosto:** Alešina 1:10.8, **200 m:** Kočetkova 2:40.7, **400 m:** Alešina 5:53.5, **1500 m:** Alešina 25:13.8, **100 m prsno:** Sokolova 1:25.4, **200 m:** Poligalova 3:04.6(!), **100 m hrbtno:** Kočetkova 1:19.6.

Med lahkoatleti je najboljši Ozolin, ki drži evropski rekord v skoku s palico v višino, pa tudi v ostalih disciplinah dosegajo ruski atleti rezultate mednarodne vrednosti.

100 m: Kornijenko 10.7, **200 m:** Ljuljko 21.6, **1500 m:** Znamenski 4:57.9, **5000 m:** Znamenski 14:38.7, višina: Atanelov 195, disk: Ašhabad 49.76, krogla: Konakov 15.53.

Ženske 100 m: Samanova 12.3, **800 m:** Vasiljeva 2:15.9(!), **500 m:** Bikova 1:16.8 (svetovni rekord), **80 m zapreke:** Turova 11.7(!), daljina: Turova 5.80, disk: Dumbadza 47.33, krogla: Sevrikova 13.62.

Te tri panoge športa so v Sovjetski Rusiji najpopularnejše. Goje se seveda tudi druge, kot tenis, drsanje, smučanje, biciklizem, hokej itd., ki pa se ne goje v masi in o katerih moči bomo dobili točno sliko šele takrat, ko bodo ruski športniki češče tekmovali v mednarodni konkurenci.

Vr.—Zo.